

OGÓLNY WIDOK
DZIEJÓW PAŃSTWA POLSKIEGO,

I LUDÓW KTÓRE JEGO PANOWANIU ULEGŁY.

ŻYWIOŁ GERMAŃSKI	ŻYWIOŁ LECHICKI	ŻYWIOŁ RUSKI	ŻYWIOŁ LITEWSKI	ŻYWIOŁ ROMAŃSKI
przemagający w krainach Liwów Estonów, Kuronów, Prusaków, Pomorzan, Kaszubów i innych.	wśród Polanów, Kujawianów, Sandomierzan, Mazurów, Szlżaków i innych.	wśród Kijowianów, Wołynianów Drewlanów, Chrobotów Nowogrodzianów i t. d.	Żmudzini, Litwini, Sudawy, Jadzwingi.	Mołdawianie, Wołosi, Siedmiogrodzianie i inni.
Letcy, Czuchoncy i Lapony obsiedli byli brzegi Bałtyku. — Od pierwszych i drugich pochodzą wszystkie ludy Liwów, Kuronów, Prusaków, a nawet może Litwiny. Dzieje tych przemian pierwsiastkowych są nieznane.	Pierwsze początki nieznane. Piaśt. Ziemowit. 891 Leszek. 921 Ziemomysł. 966 Mieczysław I. Wiara Chrześcijańska wprowadza 992 Bolesław W. podbija obszerne kraje na Rusi, na Prusakach, Pomorzanach równie jak Czechy, Morawiję, Szląsk i inne. Urządza kraj i zakłada Państwo Polskie. 1025 Mieczysław II traci wiele krain podbitych 1034 Zaburzenia — Masław. 1040 Kazimierz. 1058 Bolesław II śmiały — podbija kraje na Rusi, na Czechach, na Węgrach — zabija Stanisława Biskupa — ustępuje z Polski. 1080 Władysław-Herman. 1102 Bolesław III Krzywousty, podbija różne krainy. 1110 Bitwa na psim polu. Bolesław dzieli Państwo między 4 synów, Podział Państwa między synów Krzywoustego sprowadza nie tylko wojny domowe, ale i odpadnięcie Szląska Prns i t. d. 1139 Władysław II. Bolesław IV Kędzierzawy.	Najdawniejsze i najpotężniejsze środki społeczne były tu w Nowogrodzie W. i w Kijowie. — Waregowie z pokolenia Rusinów pod Rurikiem przyszli ze Skandynawii, podbili te kraje i dali im miano Rusi. Księstwo Kijowskie w południowej części się ustala i o niem tu szczególnie mowa. 945 Wiatosław w Kijowie. 972 Włodzimierz W. potężne zakłada państwo ruskie. 986 Religiję grecką wprowadza. 1015 Jarosław W. 1020 Ruska Prawda. 1054 Dzieli swe Państwo między licznych synów. Ci rozrodzeni jednosc Państwa tracą; klótnie ich a z tąd wojny domowe do 1096 zguby go wiodą. Stopek zgromadza Stany w Kijowie, aby położyć kres tym wojnom, lecz to bez skutku. 1125 Mściław Teodor W. 1132 Izasław. 1147 Moskwa założona. 1154 Mściław. 1169 Kijów zdobyty przez Andrzeja Boho-luba Ks. Sudalskiego, wycięty i mocno zniszczony. — Odtąd Ks. Kijowskie słabiej a wzmagają się Ks. Halickie, któremu sam Kijów hołduje. 1169 Roman Ks. Halicki i Kijowski.	Żywioł ten zdaje się brać początek od Czuchon-ców. — Pierwsiastkowe jego dzieje są zupełnie nieznane. 1245 Mindowe. 1263 Lutuwer. 1292 Witenes podnosi potęgę Litwy podbija-jąc kraje na Rusi i na Krzyżakach — Wojny z Polakami. 1315 Gedymin podbija Kijów, Wołyn, Ukrainę i liczne zadnieprowskie krainy. Stolicę w Wilnie zakłada. Sprzymierza się z Łokietkiem. 1341 Jawnuta. 1343 Olgierd i Kiejstut wojny z Krzyżakami zacięte prowadzą. — Za Dnieprem Psków, Nowogród W. pedbite. Tatarzy perekopsy sholdowani. Jestto chwila największej potęgi Litwy 1381 Jagiello zasłubia Jadwigę, religiję chrześcijańską do Litwy wprowadza i kraj swój do Pol-ski przyłącza.	Po zniszczeniu Daków Trajan zakłada na ich zie-mi osadę rzymską, która żywioł romański w tych stronach stworzyła. Kraina, która najbliżiej Pol-skę obchodzi, leży między Dniestrem a grzbie-tem Karpat. Część jej między Dniestrem a Prutem przyjęła nazwę Bessarabii, część zaś między Prutem a grzbieciem Karpat i biegiem niższego Seretu jest Mołdawią. Różnym kolejom krainy te ulegały — podbijane przez Węgrów, Rusinów Kiedy Kazimierz W. o-dziedziczył Halicz Mołda-wia stanowiła część tego dziedzictwa, lecz Polska zwierzchnictwo bardziej tam wywierała niż praw-dziwe panowanie, bo Moł-dawianie więcej mają styczności z Wołochami i Węgrami, większy mieli udział w ich sprawach niżeli w polskich. W końcu XIII wieku utworzyło się oddzielne Księstwo Mołdawii.
1000	1000	1000	1000	1000
1100	1100	1100	1100	1100
1200	1200	1200	1200	1200
1300	1300	1300	1300	1300
1400	1400	1400	1400	1400
1500	1500	1500	1500	1500
1600	1600	1600	1600	1600
1700	1700	1700	1700	1700

4889/4

Jan Działyński

